

Saksfremlegg

Høringsinnspill – forslag til revidert damsikkerhetsforskrift

2026/29321

Byråd for byutvikling innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

Byrådet avgir på vegne av Trondheim kommune følgende høringsuttalelse til forslag til revidert damsikkerhetsforskrift:

§ 3-8. Kvalifikasjonskrav til ansvarlig utførende og anleggsleder

Trondheim kommune mener at kravet om sentral godkjenning i damsikkerhetsforskriften §3-8 bør endres. Ifølge Byggesaksforskriften (SAK 10) §9-1 er sentral godkjenning frivillig, og det er ikke tillatt å stille vilkår om slik godkjenning ved offentlige anskaffelser eller etter annet regelverk. Selv om damsikkerhetsforskriften §3-8 første ledd tredje setning åpner for at foretak uten aktuell sentral godkjenning kan dokumentere at de er kvalifisert, kan første og andre setning skape tvil om sentral godkjenning likevel er et absolutt krav.

Trondheim kommune ber derfor om at det presiseres i bestemmelsen at dokumenterte kvalifikasjoner på tilsvarende nivå er tilstrekkelig og at bestemmelsen uttrykkelig fastslår at sentral godkjenning ikke er et absolutt krav. Dette er også i samsvar med merknaden til dagens bestemmelse, hvor det fremgår at foretak uten aktuell sentral godkjenning skal kunne påta seg oppdrag når de dokumenterer tilsvarende kvalifikasjoner.

Sekundært foreslår vi at damsikkerhetsforskriften §3-8 første ledd første til tredje setning endres til:

«(1) For anlegg i konsekvensklasse 1 og 2 skal ansvarlig utførende dokumentere faglige kvalifikasjoner på nivå med sentral godkjenning i tiltaksklasse 2 i relevant godkjenningsområde. For anlegg i konsekvensklasse 3 og 4 skal ansvarlig utførende dokumentere faglige kvalifikasjoner på nivå med sentral godkjenning i tiltaksklasse 3. Sentral godkjenning i aktuell klasse oppfyller dokumentasjonskravet.»

Med denne formuleringen blir nåværende tredje setning overflødig, fordi dokumentasjonskravet omfatter både foretak med sentral godkjenning og foretak som dokumenterer kvalifikasjonene på annen måte.

§ 6-1. Bygging og nedlegging

Trondheim kommune foreslår å slette siste setning i NVEs forslag til forskriftstekst § 6-1 bokstav c:» Der Norsk Standard har krav til kvalifikasjoner, skal i tillegg disse følges.», da den generelle henvisningen til Norsk Standard er juridisk uklar. Forslaget er at teksten endres til å kun omfatte kvalifikasjoner i henhold til §§ 3-8 og 3-9 for å sikre rettssikkerhet, forutsigbarhet og unngå dobbeltregulering mot byggesaksforskriften (SAK10). Kvalifikasjonskrav for de aktuelle rollene fanges uansett opp av plan- og bygningsloven (SAK10) og forskriftens §§ 3-8 og 3-9.

Når det gjelder § 5-2. Teknisk plan er det ønskelig med en tydeliggjøring av saksbehandlingsprosessen og ansvarsforholdet. Trondheim kommune ber NVE presisere i selve bestemmelsen om det er den ansvarlige som skal oversende den tekniske planen til NVE for godkjenning eller orientering, på tilsvarende måte som dette er formulert i forskriftens § 5-7 femte ledd.

Sammendrag

Trondheim kommune skal avgi høringsinnspill til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) vedrørende revidert forslag til forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften).

Arbeidet med høringsinnspillet er forankret i fagenheten Kommunalteknikk, som har utarbeidet et detaljert fagnotat med kommunens merknader og endringsforslag. Siden Trondheim kommune forvalter 18 damanlegg, vil de foreslåtte forskriftsendringene ha direkte innvirkning på kommunens forvaltning, drift og vedlikehold. Høringsuttalelsen belyser utfordringer knyttet til kvalifikasjonskrav ved offentlige anskaffelser, uklarheter rundt oversendelse av teknisk plan, samt upresise henvisninger til Norsk Standard. Innspillet har ingen økonomiske konsekvenser for kommunen.

Bakgrunn

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt forslag til revidert damsikkerhetsforskrift på høring. Trondheim kommune forvalter totalt 18 damanlegg — 17 av disse ligger i Trondheim kommune og ett i Melhus kommune (Dam Benna). Enhet for Kommunalteknikk har det overordnede eieransvaret og rollen som ansvarlig eier etter regelverket, og har en ansatt med rollen som vassdragsteknisk ansvarlig (VTA). Trondheim bydrift ivaretar den daglige driften og stiller med operativt personell, herunder leder, stedfortredende VTA og tilsynspersonell. De fleste av kommunens damanlegg benyttes til friluftsmål og er konsesjonsfrie etter vassdragslovgivningen. De viktige unntakene er Dam Benna (i Melhus) og dam Osen som benyttes til drikkevannsforsyning, samt dam Store Leirsjøen som benyttes kombinert til friluftsmål og som vannkilde for snøproduksjon i Granåsen. Fordi de nye forskriftsbestemmelsene vil påvirke hvordan kommunen forvalter, drifter og vedlikeholder disse dammene, er det nødvendig at kommunen avgir et høringssvar for å sikre forutsigbare og juridisk holdbare rammebetingelser.

Prosess

Høringsfrist er satt til 15. september.

Høringsinnspillet og det tilhørende fagnotatet er utarbeidet av Kommunalteknikk.

Fakta

Kommunalteknikk sitt høringsinnspill (gjengitt i sin helhet):

“Trondheim kommune viser til NVEs anmodning om høringsinnspill vedrørende revidert forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften). Nedenfor følger kommunens innspill og merknader til de enkelte bestemmelsene i forslaget.

1. § 3-8. Kvalifikasjonskrav til ansvarlig utførende og anleggsleder

NVEs forslag til forskriftstekst

«(1) For anlegg i konsekvensklasse 1 og 2 skal *ansvarlig utførende* ha sentral godkjenning som *ansvarlig utførende* i tiltaksklasse 2 i relevant godkjenningsområde. For anlegg konsekvensklasse 3 og 4 skal *ansvarlig utførende* ha sentral godkjenning som ansvarlig utførende i tiltaksklasse 3. Foretak som ikke har aktuell sentral godkjenning må dokumentere at foretaket er kvalifisert.»

Høringsinnspill fra Trondheim kommune:

Trondheim kommune ber NVE om å omformulere eller justere kravet om sentral godkjenning på grunn av uklarhet og konflikt med gjeldende byggesaksregelverk:

- Konflikt med SAK10 § 9-1: Sentral godkjenning av foretak er en frivillig ordning i henhold til byggesaksforskriften (SAK10) § 9-1 andre ledd. Det følger eksplisitt av bestemmelsen at **det ikke er tillatt å stille vilkår** om sentral godkjenning, hverken ved offentlige anskaffelser eller for å gi tillatelser etter plan- og bygningsloven (eller annet regelverk).
- Utfordringer ved offentlige anskaffelser: De fleste damanleggene Trondheim kommune forvalter er konsesjonsfrie etter vassdragslovgivningen og behandles etter plan- og bygningsloven. Som offentlig oppdragsgiver vil kommunen havne i et rettslig dilemma dersom damsikkerhetsforskriften krever sentral godkjenning, mens anskaffelsesregelverket og SAK10 forbyr oss å kreve dette som et obligatorisk kvalifikasjonskrav.
- Motstridende regelverk: Det vises til at merknadene til gjeldende damsikkerhetsforskrift § 3-8 angir at bestemmelsen baserer seg på det etablerte systemet etter plan- og bygningsloven. Dersom damsikkerhetsforskriften setter absolutte krav til sentral godkjenning, skapes det motstrid som setter kommuner og andre offentlige eierorganer i en vanskelig situasjon.

Forslag til endring:

Trondheim kommune foreslår følgende:

1. Ordet «skal» endres til «bør» i § 3-8 første ledd, slik at sentral godkjenning er retningsgivende, men ikke et rettslig absolutt krav.
2. Subsidiært, dersom NVE opprettholder forslaget til bestemmelse, må det i merknadene til § 3-8 tas inn en tydelig avklaring og veiledning for offentlige organer som er underlagt anskaffelsesregelverket og SAK10 § 9-1.

2. § 5-2. Teknisk plan

NVEs forslag til forskriftstekst

«(2) For vassdragsanlegg i konsekvensklasse 2, 3 og 4 skal planene sendes Norges vassdrags- og energidirektorat til godkjenning. *For vassdragsanlegg i konsekvensklasse 1 skal planene sendes Norges vassdrags- og energidirektorat til orientering.*»

Høringsinnspill fra Trondheim kommune:

Det er ønskelig med en tydeliggjøring av saksbehandlingsprosessen og ansvarsforholdet i denne paragrafen. Trondheim kommune ber NVE presisere i teksten om det er den ansvarlige som skal oversende den tekniske planen til NVE for godkjenning eller orientering, på tilsvarende måte som det er formulert i forskriftens § 5-7 femte ledd.

3. § 6-1. Bygging og nedlegging

NVEs forslag til forskriftstekst

«c. kvalifikasjoner til *ansvarlig utførende*, anleggsleder, *montasjeleder* og kontrollør, jf. §§ 3-8 og 3-9. For anlegg i konsekvensklasse 3 og 4 *skal leder av det tekniske kontrollarbeidet være uavhengig av ansvarlig utførende og den ansvarlige for vassdragsanlegget. I konsekvensklasse 1 og 2 skal leder av det tekniske kontrollarbeidet være uavhengig av ansvarlig utførende.* Der Norsk Standard har krav til kvalifikasjoner, skal i tillegg disse følges.»

Høringsinnspill fra Trondheim kommune:

Trondheim kommune ber om en omformulering og avklaring vedrørende henvisningen til Norsk Standard (NS):

- Henvisning til Norsk Standard: Kommunen stiller spørsmål ved hvilken konkret Norsk Standard (NS) det vises til angående kvalifikasjonskrav. Trondheim kommune har den forståelse at kvalifikasjoner for ansvarlig utførende i norske byggesaker er regulert gjennom Byggesaksforskriften (SAK10) fastsatt av Direktoratet for byggkvalitet (DiBK), og ikke i egne Norsk Standard-dokumenter.
- Formell juridisk status: Norsk Standard er private, bransjemessige standarder og utgjør i seg selv ikke et forskriftsfestet regelverk. Å bruke ordet «skal» i en forskrift knyttet til standarder uten at spesifikke standarder er navngitt eller hjemlet, vurderes som uheldig og juridisk uklart.

Forslag til endring:

Trondheim kommune foreslår at henvisningen presiseres ved å navngi de spesifikke NS-standardene det gjelder, eller at ordlyden «skal» endres til «bør». Som et alternativ foreslås det at den siste setningen i punkt c slettes i sin helhet.»

Byrådens vurdering

Byråden støtter fagenhetens vurdering av at det er av stor betydning at Trondheim kommune avgir et høringssvar til den reviderte damsikkerhetsforskriften. Byråden anser at fagenhetens utarbeidede fagnotat og høringsuttalelse gir en nødvendig belysning av kommunens utfordringer med den reviderte forskriften.

Byråden har gjennomgått kommunalteknikkens høringsinnspill til revidert damsikkerhetsforskrift §§ 3-8 og 6-1. For å sikre en mer presis og tydelig formidling av kommunens endringsønsker til det nye forskriftsforslaget, finner byråden det hensiktsmessig å justere det opprinnelige innspillet.

Innspillet endres til følgende:

§ 3-8. Kvalifikasjonskrav til ansvarlig utførende og anleggsleder

Byråden mener at kravet om sentral godkjenning i damsikkerhetsforskriften §3-8 bør endres. Ifølge Byggesaksforskriften (SAK 10) §9-1 er sentral godkjenning frivillig, og det er ikke tillatt å stille vilkår om slik godkjenning ved offentlige anskaffelser eller etter annet regelverk. Selv om damsikkerhetsforskriften §3-8 første ledd tredje setning åpner for at foretak uten aktuell sentral godkjenning kan dokumentere at de er kvalifisert, kan første og andre setning skape tvil om sentral godkjenning likevel er et absolutt krav.

Byråden ber derfor om at det presiseres i bestemmelsen at dokumenterte kvalifikasjoner på tilsvarende nivå er tilstrekkelig og at bestemmelsen uttrykkelig fastslår at sentral godkjenning ikke er et absolutt krav. Dette er også i samsvar med merknaden til dagens bestemmelse, hvor det fremgår at foretak uten aktuell sentral godkjenning skal kunne påta seg oppdrag når de dokumenterer tilsvarende kvalifikasjoner.

Sekundært foreslår byråden at damsikkerhetsforskriften §3-8 første ledd første til tredje setning endres til:

«(1) For anlegg i konsekvensklasse 1 og 2 skal ansvarlig utførende dokumentere faglige kvalifikasjoner på nivå med sentral godkjenning i tiltaksklasse 2 i relevant godkjenningsområde. For anlegg i konsekvensklasse 3 og 4 skal ansvarlig utførende dokumentere faglige kvalifikasjoner på nivå med sentral godkjenning i tiltaksklasse 3. Sentral godkjenning i aktuell klasse oppfyller dokumentasjonskravet.»

Med denne formuleringen blir nåværende tredje setning overflødig, fordi dokumentasjonskravet omfatter både foretak med sentral godkjenning og foretak som dokumenterer kvalifikasjonene på annen måte.

§ 6-1. Bygging og nedlegging

Byråden foreslår å slette siste setning i NVEs forslag til forskriftstekst § 6-1 bokstav c:» Der Norsk Standard har krav til kvalifikasjoner, skal i tillegg disse følges.», da den generelle henvisningen til Norsk Standard er juridisk uklar. Forslaget er at teksten endres til å kun omfatte kvalifikasjoner i henhold til §§ 3-8 og 3-9 for å sikre rettssikkerhet, forutsigbarhet og unngå dobbeltregulering mot byggesaksforskriften (SAK10). Kvalifikasjonskrav for de aktuelle rollene fanges uansett opp av plan- og bygningsloven (SAK10) og forskriftens §§ 3-8 og 3-9.

Byråden er enig med kommunalteknikk sitt høringsinnspill til § 5-2. Teknisk plan. Her er det ønskelig med en tydeliggjøring av saksbehandlingsprosessen og ansvarsforholdet. Byråden ber NVE presisere i selve bestemmelsen om det er den ansvarlige som skal oversende den tekniske planen til NVE for godkjenning eller orientering, på tilsvarende måte som dette er formulert i forskriftens § 5-7 femte ledd.

Konsekvenser for klima og det ytre miljø

De foreslåtte endringene i høringsuttalelsen har ingen direkte konsekvenser for klimaet eller det ytre miljøet. Høringsinnspillet tar sikte på å forbedre og klargjøre regelverket. Et ryddig og entydig regelverk vil imidlertid styrke det forebyggende sikkerhetsarbeidet, noe som på lengre

sikt kan bidra til å minimere risikoen for ulykker og uønskede miljøkonsekvenser ved vassdragsanleggene.

Økonomiske konsekvenser for kommunen

Selve avgivelsen av høringsuttalelsen og den politiske behandlingen av saken har ingen økonomiske konsekvenser for Trondheim kommune. Innspillet berører ikke kommunens budsjetter eller investeringsrammer.

Byrådets konklusjon

Byråden anser at fagenhetens utarbeidede fagnotat og høringsuttalelse gir en nødvendig belysning av kommunens utfordringer med den reviderte forskriften. På bakgrunn av vurderingene over i saksfremlegget, anbefaler byråden at endringene i høringsinnspillet blir tatt til følge.

Byrådet i Trondheim, 26.08.2026

Kjetil Ovrid Reinskou
byrådsleder

Vedlegg:

- 1 Høringsinnspill – forslag til revidert damsikkerhetsforskrift - fagnotat
- 2 Vedlegg til fagnotat, høringsinnspill til forslag til revidert damsikkerhetsforskrift
- 3 202601321-1 Høringsdokument - Revisjon av damsikkerhetsforskriften 6127487_2_1
- 4 202601321-1 Høring av forslag til revidert forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikk 6126555_8_1